

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elintarvikemarkkinalain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elintarvikemarkkinalain muuttamisesta (HE 283/2022 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- osastopäällikkö Minna-Mari Kaila, maa- ja metsätalousministeriö
- maatalousneuvos Anna-Leena Miettinen, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Iлона Rauhanen, maa- ja metsätalousministeriö
- hallitusneuvos Virve Haapajärvi, työ- ja elinkeinoministeriö
- asiantuntija Emmi Silvo, Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto
- erityisasiantuntija Janette Kalliovaara, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, Elintarviketeollisuusliitto ry
- asiantuntija Tea Taivalkoski, Kaupan liitto ry edustaen myös Päivittäistavarakauppa ry:tä
- vaikuttamistyön päällikkö Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto ry
- lakimies Kimmo Tammi, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- asiamies Rikard Korkman, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- valtiovarainministeriö
- Ruokavirasto
- Kesko Oyj
- K-kauppiasliitto
- Lidl Suomi Ky
- Pellervon taloustutkimus PTT
- Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Kauppapuutarhaliitto ry
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Peruna-alan yhteistyöryhmä PAYR
- Suomen Leipuriliitto ry

Valiokunnan mietintö MmVM 25/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elintarvikemarkkinalakia.

Esityksen tavoitteena on edistää elintarvikemarkkinoiden toimivuutta ja turvata elintarvikeketjussa heikoimmassa asemassa olevien toimijoiden asemaa rajaamalla maksuaikoja ja kieltämällä maksuttomat palautukset sekä selkeyttää elintarvikemarkkinavaltuutetun tehtäviä ja toimintaa.

Esityksellä toteutetaan osaltaan pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman ”Osallistava ja osaava Suomi—sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta” kohdassa Elinvoimainen Suomi todettua tavoitetta parantaa viljelijöiden asemaa ruokaketjussa ja edistää ruokaketjun sisäistä vuoropuhelua, sekä hillitä päivittäistavarakauppojen ylivoimaista neuvotteluasemaa lainsäädännöllisin toimin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2023.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä elintarvikemarkkinalain muutoksesta

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä esitettävin muutoksin.

Elintarvikemarkkinalakia muutettiin viimeksi vuonna 2021, kun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi hyvän kauppataivan vastaisista käytännöistä yritysten välisissä suhteissa maataloustuote- ja elintarvikeketjussa (kauppatapadirektiivi) saatettiin kansallisesti voimaan. Muutos tuli voimaan 1.11.2021. Elintarvikemarkkinalain muutoksen käsittelyn yhteydessä maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyi hallituksen esityksessä esiin nostettuun huoleen elintarvikeketjun tavara- ja ostajien neuvotteluvoiman epätasapainosta Suomessa (MmVM 16/2020 vp — HE 199/2020 vp). Valiokunta toteaa, että elintarvikemarkkinalain muutoksen käsittelyn jälkeen maatalouden kannattavuus on heikentynyt voimakkaasti vuoden 2021 poikkeuksellisen heikon sadon ja Venäjän aloittaman hyökkäyssodan seurauksena. Maatalouden kannattavuuskriisin keskeinen ratkaisu vaatii laajasti toimia koko elintarvikeketjussa.

Valiokunta on keväällä 2022 käsitellyt maatalouden kannattavuuskriisiä omana asianaan (O 11/2022 vp) ja katsonut maa- ja metsätalousministeriölle osoittamassaan kirjeessä, että kilpailu- ja elintarvikemarkkinalainsäädäntöön tulee valmistella mahdollisimman nopeasti vielä sellaisia uusia muutoksia, joilla markkinamuutosten välittymistä elintarvikeketjussa voidaan vahvistaa esimerkiksi kustannusindeksin ja hinnoittelujaksojen lyhentämisen avulla. Valiokunta katsoo näiden lainsäädännön muutosten olevan edelleen ajankohtaisia ja edellyttää kilpailu- ja elintarvikemarkkinalainsäädännön muutosten valmistelun jatkamista tältä osin (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*). Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä on kuvattu myös elintarvikeketjun kustannusindekseihin liittyvää selvitystyötä, mutta katsottu indeksien käyttöönoton edellyttävän vielä lisäselvityksiä. Valiokunta pitää tärkeänä, että tätä selvitystyötä jatketaan, ja toteaa samalla, että

Valiokunnan mietintö MmVM 25/2022 vp

indeksien käyttöönotto ei yksinään riitä ratkaisemaan maatalouden kannattavuuteen liittyviä rakenteellisia ongelmia.

Hallituksen esityksessä elintarvikemarkkinalakiin esitettävien muutosten tavoitteena on parantaa elintarvikeketjussa heikommassa asemassa olevien tuottajien asemaa sellaisilla keinoilla, jotka on mahdollista toteuttaa nopeassa aikataulussa. Hallituksen esityksessä elintarvikemarkkinalaisissa sallittua maksuaikaa esitetään lyhennettäväksi ja ostajalta esitetään poistettavaksi mahdollisuus palauttaa myymättä jääneitä tuotteita ilman maksua. Valiokunta tarkastelee esityksessä ehdotettua palautuskieltoa tarkemmin jäljempänä.

Nykyisiä 2 a §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä enintään 30 päivän maksuaikoja ehdotetaan esityksessä lyhennettäväksi 14 päiväksi ja 3 momentissa säädettyä enintään 60 päivän maksuaikaa enintään 30 päiväksi. Vastapainona lyhyemmille maksuajalle ehdotetaan myös joustomahdollisuuksia. Ehdotetun pykälän mukaan tavarantoimittajan aloitteesta toimitussopimuksessa voidaan selkeästi ja yksiselitteisesti sopia myös pidemmästä maksuajasta. Valiokunta toteaa, että maksu on pääsääntöisesti maksettava kokonaisuudessaan säädetyn enimmäismaksuajan kuluessa. Kauppatapadirektiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen a alakohdan mukaisesti maksuajat alkavat kulua toimituspäivästä, jos ostaja vahvistaa maksettavan määrän. Direktiivi asettaa näin olleen tietyt reunaehdot maksujen suorittamiselle useammassa erässä. Valiokunta ehdottaa jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa säännöstä vielä selvennettäväksi tältä osin.

Elintarvikemarkkinalakiin esitetään lisättäväksi informatiivisena tarkennuksena markkinoiden seuraaminen elintarvikemarkkinavaltuutetun tehtäviin. Käytännössä valtuutettu on jo nyt seurannut markkinoiden toimintaa omasta aloitteestaan, joten tehtävän lisääminen lakiin ei tosiasiallisesti muuta nykytilannetta. Valiokunta on tyytyväinen siihen, että elintarvikemarkkinavaltuutetun toiminta on viimeisen vuoden aikana käynnistynyt yhteistyössä elintarvikeketjun eri toimijoiden kanssa, ja valtuutettu on julkaissut aktiivisesti selvityksiä, ohjeita ja suosituksia.

Valiokunta toteaa, että markkinoiden seurantaan liittyy myös kysymys siitä, missä tilanteissa ja mitä tietoja valtuutetun on mahdollista saada nähtäväkseen. Ehdotettavalla muutoksella ei ole vaikutusta valtuutetun tiedonsaantioikeuksiin tai resursseihin, mikä voi tehtävän hoitamisen kannalta olla käytännössä ongelmallista. Lain tietojensaantia koskeva säännös ei velvoita antamaan valtuutetulle tietoja, jotka liittyvät yleisemmin markkinoiden toimivuuden tai markkinaolosuhteiden selvittämiseen. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi toimijoiden osto- ja myyntihinnat, osto- ja myyntimäärät sekä kustannusrakennetta koskevat tiedot. Alan toimijat voivat halutessaan luovuttaa kyseisiä tietoja valtuutetulle, mutta velvollisuutta tähän ei ole.

Valiokunta pitää tärkeänä, että elintarvikeketjun sisäistä avoimuutta ja läpinäkyvyyttä parannetaan. Kotimaisen ruoantuotannon turvaaminen ja laaja kotimainen valikoima ovat suomalaisille kuluttajille tärkeitä. Kuluttajien on kuitenkin erittäin vaikea arvioida, ovatko kaikki elintarvikkeiden hintojen korotukset perusteltuja ja miten arvo ketjun toimijoiden välillä jakautuu. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että elintarvikemarkkinavaltuutetulla on markkinoiden seuraamiseen riittävät resurssit ja keinot. Keskeisten viranomaisten eli elintarvikemarkkinavaltuutetun, Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Luonnonvarakeskuksen ja Tilastokeskuksen tulee tehdä yhteistyötä elintarvikemarkkinoiden seuraamisessa ja jakaa markkinoita koskevia tietoja keskenään. Markkinoita koskevia tilastotietoja tulee olla tarjolla kattavasti ja ajantasaisesti. Lisäksi va-

Valiokunnan mietintö MmVM 25/2022 vp

liokunta edellyttää, että elintarvikemarkkinoiden toimivuutta koskevien tietojen nykyistä laajempaa keräämistä ja tilastointia selvitetään ottaen huomioon myös tiedonkeruuta ja -käsittelyä koskevan lainsäädännön, kuten tilastolain, mahdolliset uudistamistarpeet (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*).

Valiokunta toteaa, että ennen elintarvikemarkkinalakiin vuonna 2021 tehtyjen muutosten voimaantuloa tehdyt sopimukset oli saatettava uuden lain vaatimusten mukaisiksi 1.5.2022 mennessä. Koska uudistettua elintarvikemarkkinalakia on täysimääräisesti sovellettu vasta keväästä 2022 alkaen, on sen soveltamisesta vasta vähän käytännön kokemusta. Hallituksen esityksessä esitettyjä uusia elintarvikemarkkinalain muutoksia koskevassa lausuntopalautteessa on esitetty kritiikkiä sitä kohtaan, että lakia muutetaan varsin lyhyen ajan sisällä uudelleen ilman, että muutosten yhteisvaikutuksia on voitu perusteellisesti arvioida. Erityisesti on nostettu esiin huolta siitä, että tuottajien asemaa parantavat muutokset voivat käytännössä johtaa esimerkiksi maksuajkojen osalta siihen, että elintarvikekauppa jatkossa suosii joissakin tuoteryhmissä ulkomaisia toimittajia, jos nämä voivat tarjota huomattavasti edullisemman maksuehdon kuin suomalaiset toimijat. Elintarvikkeiden kuluttajahinnat ovat nousseet ja kuluttajien taloudellinen joustovara on tällä hetkellä vähäinen, mikä voi heijastua kauppajien kilpailuun kuluttajahinnoilla.

Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää esitettyjä huolia osin perusteltuina ja korostaa yleisesti huolellisen vaikutusten arvioinnin merkitystä niin säädöksiä valmisteltaessa kuin niitä toimeenpantaessa. Säädosmuutosten suunnitelmallisella vaikutusten arvioinnilla voidaan myös tukea säädösten onnistunutta toimeenpanoa. Valiokunta edellyttää, että elintarvikemarkkinalakiin nyt esitettyjen muutosten vaikutuksia markkinoilla erityisesti pieniin ja keskisuuriin tavarantoimittajiin sekä kuluttajahintoihin ja kaupan valikoimaan seurataan huolellisesti sen varmistamiseksi, että muutoksista ei aiheudu niille asetettujen tavoitteiden vastaisia vaikutuksia (*Valiokunnan lausumaehdotus 3*).

Palautuskielto

Hallituksen esityksessä ehdotetaan myymättä jääneiden maataloustuotteiden tai elintarvikkeiden palauttamista koskevaa ehdotonta kieltoa eli voimassa olevan elintarvikemarkkinalain palautuksia koskevan 2 f §:n muuttamista siten, ettei siinä säädetyistä palautuskiellosta ole mahdollista poiketa tavarantoimittajan ja ostajan välisellä sopimuksella. Elintarvikeketjussa päivittäistavara-kaupan toimijoilla on yleensä parhaat edellytykset arvioida maatalous- ja elintarviketuotteiden kuluttajakysyntää. Päivittäistavara-kaupan toimijoilla on myös yleensä mahdollisuus vaikuttaa tuotteiden menekkiin esimerkiksi erilaisin alennuksin. Takaisinostovelvoitteiden kieltäminen kaupan ja tavarantoimittajien välisissä sopimussuhteissa on perusteltua tilanteissa, joissa kaupalla on tavarantoimittajia paremmat edellytykset arvioida kysynnän kehitystä ja siten myös kantaa riski ennustettujen myyntimäärien toteutumatta jäämisestä. Voidaan myös olettaa, että suuremmilla tavarantoimittajilla on pienempiä toimijoita parempi riskinkantokyky. Palautuksia koskeva ehdoton kielto voi parantaa heikommassa asemassa olevien tavarantoimittajien asemaa suhteessa suurempiin toimijoihin.

Palautuksia koskevalla muutoksella siirretään vastuuta aiempaa enemmän ostajan kannettavaksi, mikä tukee lain tarkoitusta turvata pienempiä heikossa asemassa olevia tavarantoimittajia. Muutoksella rajoitetaan kuitenkin osapuolten sopimusvapautta tavalla, joka ei mahdollista kaikkien

Valiokunnan mietintö MmVM 25/2022 vp

erityistilanteiden huomioon ottamista edes silloin, kun se saattaa olla heikomman osapuolen kannalta tarpeen. Muutos voi johtaa suurten ja keskisuurten tilausten pilkkomiseen pienempiin osiin niin, että tavarantoimittajat myyvät pienempiä eräiä useammin. Palautuksia koskeva muutos voi vaikuttaa myös tuotteiden innovoimiseen. Ostajat eivät välttämättä ole halukkaita ottamaan uusia, erityisesti pienten tai keskisuurten yritysten, tuotteita kokeiluun tai osallistumaan kampanjoihin, kun niillä ei ole palautusmahdollisuutta entiseen tapaan. Ehdotettu muutos voi vaikuttaa merkittävästi uusien tuotteiden markkinoille pääsyyn ja heikentää erityisesti paikallisten ja alueellisten pienten ja keskisuurten yritysten asemaa. Valiokunta toteaa, että palautusoikeuden käyttäminen on edellä mainituista syistä yksittäisissä tilanteissa ymmärrettävää ja hyväksyttävää. Tällainen tilanne voi hyvin olla esimerkiksi uutuus- tai sesonkituotteiden kohdalla, kun ostaja ja myyjä eivät kumpikaan voi olla varmoja siitä, miten kuluttajat näihin tuotteisiin reagoivat. Vastaava tilanne voi syntyä myös silloin, kun uusi yritys pyrkii markkinoille. Valiokunta esittää tällaisten tilanteiden huomioon ottamiseksi palautuskieltoa koskevaa säännöstä täydennettäväksi mahdollisuudella sopia palautuskiellosta poikkeamisesta tavarantoimittajan aloitteesta hyvin rajoitetusti jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvatulla tavalla.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Laki elintarvikemarkkinalain muuttamisesta

2 a §. Maksuajat. Valiokunta ehdottaa 2 momentissa olevan kirjoitusvirheen korjattavaksi säännöissä-sanassa. Lisäksi valiokunta ehdottaa muutosta pykälään esitettyyn uuteen 4 momenttiin. Momentista ehdotetaan poistettavaksi 1 kohta, jonka mukaan maksut voidaan suorittaa useammassa erässä, sillä säännöksen suhde kauppatapadirektiivin sääntelyyn on epäselvä. Kauppatapadirektiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen a alakohdan mukaisesti maksuajat alkavat kulua toimituspäivästä, jos ostaja vahvistaa maksettavan määrän. Maksu on pääsääntöisesti maksettava kokonaisuudessaan säädetyn enimmäismaksuajan kuluessa. Maksun voi kuitenkin tehdä useammassa erässä, jos myyjä vahvistaa maksettavan määrän ja lähettää ostajalle laskut. Kauppatapadirektiivi ei rajoita tavarantoimittajan lähettämien laskujen määrää. Direktiivi asettaa näin ollen tietyt reunaehdot maksujen suorittamiselle useammassa erässä, mutta mahdollistaa jo nyt maksamisen useammassa erässä tavarantoimittajan lähettämien laskujen perusteella.

2 f §. Palautukset. Valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 2 momentin, jossa säädetään mahdollisuudesta poiketa palautuskiellosta tavarantoimittajan aloitteesta sopimalla siitä selkeästi ja yksiselitteisesti. Poikkeus palautuskiellosta voi koskea vain tavarantoimitusten ensimmäisiä kolmea kuukautta, kun kyse on tuotteesta, joka ei ole aiemmin ollut tavarantoimittajan valikoimassa. Valiokunta korostaa, että pykälän 1 momentin mukainen palautuskielto on lähtökohdaisesti aina perusteltu, kun kyse on kaupan valikoimaan ympäri vuoden kuuluvista tavanomaisista tuotteista. Palautuskiellosta poikkeaminen voi yleisperusteluissa kuvatulla tavalla kuitenkin olla tavarantoimittajan näkökulmasta tarpeen silloin, kun kyse on joko kokonaan uudesta innovatiivisesta tuotteesta tai kyseisellä alueella uuden yrittäjän tuotteesta, jonka markkinoille pääsyn palautuskiellon soveltaminen voisi estää. Tavarantoimittaja voi tällaisessa tilanteessa olla valmis tarjoamaan tuotettaan myyntiin alkuvaiheessa tavanomaista heikommilla sopimusehdoilla ja kantamaan riskin tuotteen ennakoitua heikommasta menekistä ja mahdollisesta hävikistä. Taustalla voi tällaisessa tilanteessa olla myös tavarantoimittajan oma määräaikainen kampanja tuotteen

Valiokunnan mietintö MmVM 25/2022 vp

menekin edistämiseksi ja tarve varmistaa täyden hyödyn saaminen tuotteen markkinointiin käytettävistä kustannuksista. Valiokunta toteaa selvytyden vuoksi, että elintarvikemarkkinalakia sovelletaan vain elinkeinonharjoittajien välisiin elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden kauppaa koskeviin sopimuksiin. Lakia ei sovelleta suoraan kuluttajille tapahtuvaan myyntiin eikä näin ollen myöskään niihin käytännössä yleisiin tilanteisiin, joissa tuottaja myy tietyn rajoitetun ajan kaupan tiloissa omaan lukuunsa tuotteitaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 283/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy kolme lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

elintarvikemarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elintarvikemarkkinalain (1121/2018) 2 §:n 6 kohta, 2 a §:n 1—3 momentti, 2 f §, 5 §:n 1 momentti, 8 §:n 3 momentti ja 9 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 6 kohta, 2 a §:n 1—3 momentti, 2 f § ja 8 §:n 3 momentti laissa 116/2021, sekä
lisätään 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 116/2021, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *viranomaisella* valtion, hyvinvointialueiden, hyvinvointiyhtymien, kuntien ja kuntayhtymien viranomaisia, evankelis-luterilaista kirkkoa ja ortodoksista kirkkoa sekä niiden seurakuntia ja muita viranomaisia sekä valtion liikelaitoksia ja julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja julkisoikeudellisia laitoksia;

Valiokunnan mietintö MmVM 25/2022 vp

2 a §

Maksuajat

Ostajan on maksettava maataloustuotteet ja elintarvikkeet 14 päivän kuluessa toimituspäivästä tai maksettavan määrän vahvistamisesta, jos tämä on toimituspäivää myöhemmin. Jos ostaja vahvistaa maksettavan määrän, maksuaika alkaa kuitenkin kulua toimituspäivästä.

Jos toimitussopimuksessa on sovittu säännöllisistä toimituksista, ostajan on 1 momentissa säädetystä poiketen maksettava maataloustuotteet ja elintarvikkeet 14 päivän kuluessa sovittu toimituskauden päättymisestä tai toimituskaudelle maksettavan määrän vahvistamisesta, jos tämä on toimituskauden päättymistä myöhemmin. Jos sovittu toimituskausi on yhtä kuukautta pidempi, maksuaika alkaa kuitenkin kuukauden kuluttua toimituskauden alkamisesta. Jos ostaja vahvistaa maksettavan määrän, maksuaika alkaa kulua sovittu toimituskauden päättymisestä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu maksuaika voi kuitenkin olla enintään 30 päivää, jos kyseessä ei ole pilaantuva tuote ja jos tästä on toimitussopimuksessa selkeästi ja yksiselitteisesti sovittu.

Poiketen siitä, mitä 1—3 momentissa säädetään, tavarantoimittajan aloitteesta saadaan toimitussopimuksessa kuitenkin selkeästi ja yksiselitteisesti sopia, että:

~~1) maksut voidaan suorittaa useammassa erässä;~~

1) 1 ja 2 momentissa tarkoitettu maksuaika voi olla enintään 30 päivää; tai

2) 3 momentissa tarkoitettu maksuaika voi olla enintään 60 päivää.

2 f §

Palautukset

Ostaja ei saa palauttaa myymättä jääneitä maataloustuotteita tai elintarvikkeita tavarantoimittajalle maksamatta niistä tai niiden hävittämisestä.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, tavarantoimittajan aloitteesta saadaan toimitussopimuksessa kuitenkin selkeästi ja yksiselitteisesti sopia tuotteiden palautuksesta sellaisten tuotteiden osalta, jotka eivät ole aiemmin olleet tavarantoimittajan valikoimassa. Tällainen palautusta koskeva sopimus voi olla voimassa enintään kolme kuukautta.

5 §

Elintarvikemarkkinavaltuutettu

Elintarvikemarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi, markkinoiden seuraamiseksi ja hyvien liiketapojen vastaisten käytäntöjen estämiseksi Ruokaviraston yhteydessä on elintarvikemarkkinavaltuutettu. Valtuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton.

Valiokunnan mietintö MmVM 25/2022 vp

8 §

Asian saattaminen elintarvikemarkkinavaltuutetun käsiteltäväksi

Elintarvikemarkkinavaltuutetun tulee ottaa 7 §:ssä tarkoitettu asia käsiteltäväkseen oma-aloitteisesti, jos sitä ei ole saatettu hänen käsiteltäväkseen tämän pykälän 1 tai 2 momentin nojalla.

9 §

Neuvottelu ja sovinnon edistäminen

Elintarvikemarkkinavaltuutettu voi tarvittaessa avustaa osapuolia selvittämällä asiaa ja pyrkimällä edistämään asian sovinnollista ratkaisua 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa sekä tilanteessa, jossa sopimuksen noudattamisesta aiheutuu kohtuuttomia seurauksia tavarantoimittajalle

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa soveltuihin maksuaikoihin ja palautuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita 2a ja 2f §:ää

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee esityksen kilpailu- ja elintarvikemarkkinalainsäädännön muuttamisesta siten, että markkinamuutosten välittymistä elintarvikeketjussa voidaan vahvistaa esimerkiksi kustannusindeksin ja hinnoittelujaksojen lyhentämisen avulla, ja antaa tätä koskevan esityksen eduskunnalle vuoden 2024 loppuun mennessä.*
2. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää keinoja parantaa elintarvikemarkkinointa koskevien tietojen saatavuutta ja valmistelee tarpeelliset muutokset tietojen keruuta ja käsittelyä koskevaan lainsäädäntöön siten, että esitys annetaan eduskunnalle vuoden 2024 loppuun mennessä.*
3. *Eduskunta edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö seuraa ja arvioi elintarvikemarkkinalain ja siihen tehtyjen muutosten käytännön soveltamista ja vaikutuksia suhteessa lainsäädännölle asetettuihin tavoitteisiin sekä antaa maa- ja metsätalousvaliokunnalle asiaselvityksen kahden vuoden kuluttua elintarvikemarkkinalain muutosten voimaantulosta.*

Valiokunnan mietintö MmVM 25/2022 vp

Helsingissä 27.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Markku Eestilä kok (osittain)
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina